

Bedrijvenpark Twente 412
7602 KM Almelo

Huismanstraat 6
6851 GT Huissen

M 06 – 55 47 65 53
a.vanproosdij@grasadvies.nl
www.grasadvies.nl

Rapportage aanvullend soortenonderzoek Wet natuurbescherming

De Wingerd Esbeek

Opdrachtgever: Gemeente Hilvarenbeek

Projectcode: GHV00419

Project: Aanvullend soortenonderzoek De Wingerd Esbeek

Datum: 08-10-2019

Status: Definitief

Auteur: L.J. de Haan

Gecontroleerd: A.S.J. van Proosdij

Colofon

Opdracht

Rapportage aanvullend soortenonderzoek conform de Wet natuurbescherming.

Opdrachtgever

Gemeente Hilvarenbeek
Vrijthof 10
5081 CA Hilvarenbeek

Contactpersoon: De heer K. van Esch
Tel: 013 5058274
Email: k.v.esch@hilvarenbeek.nl

Opdrachtnemer

GRAS Advies
Huismanstraat 6
6851 GT Huissen

Bedrijvenpark Twente 412
7602 KM Almelo

Ons kenmerk: GHV00319 Aanvullend soortenonderzoek De Wingerd Esbeek
Datum: 08-10-2019
Versie: Definitief
Contactpersoon: de heer A.S.J. van Proosdij

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Inleiding	4
1.2 Samenvatting	5
1.3 Uitgangspunten	6
1.4 Projectgebied	6
2. Werkwijze	8
3. Resultaten	9
3.1 Vleermuizen	9
3.1.1 Verblijfplaatsen	9
3.1.2 Vliegroutes	10
3.1.3 Foerageergebied	10
3.2 Steenmarter	10
4. Conclusies en advies	10
5. Bronnen	11
6. Woordenlijst	12
Bijlage 1 Luchtfoto inclusief projectgrenzen	13
Bijlage 2 Wet natuurbescherming	14
Bijlage 3 Stappenplan Ministerie van Economische Zaken	17
Bijlage 4 Plattegrond met waarnemingen	18

1. Inleiding

1.1 Inleiding

Het projectgebied bevindt zich aan de Heuvelaar 10 in Esbeek, gemeente Hilvarenbeek. Op het terrein bevindt zich de voormalige basisschool De Wingerd. De eigenaar is voornemens om de school inclusief handenarbeidlokaal en bijgebouwen geheel te slopen. De exacte planning is nog niet bekend.

Bij dergelijke ruimtelijke ingrepen dient rekening gehouden te worden met beschermde gebieden en met beschermde plant- en diersoorten. De Wet natuurbescherming omvat de regelgeving betreffende deze soorten en gebieden. De Wet natuurbescherming is van kracht sinds januari 2017 en vervangt de drie oude wetten: 'de Natuurbeschermingswet 1998', 'de Boswet' en 'de Flora- en Faunawet'. Doelstelling van de Wet natuurbescherming is bescherming van de biodiversiteit, decentralisatie verantwoordelijkheden en vereenvoudiging van regelgeving.

Uit de resultaten van het verkennend onderzoek (quickscan) flora & fauna (L.J. de Haan, 2019) is geconcludeerd dat het projectgebied mogelijk een functie heeft voor vleermuizen en steenmarters. Op basis hiervan is besloten nader onderzoek naar deze soortgroepen uit te voeren.

Doelstelling rapport

Het doel van dit aanvullend onderzoek is om uitsluitsel te geven over de functie van het projectgebied voor vleermuizen en steenmarters en daarbij conclusies te kunnen trekken over welke soorten en met welke aantallen in het gebied voorkomen en welke specifieke functie(s) het projectgebied heeft. Daarnaast wordt gekeken naar de mogelijke effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventuele noodzakelijke vervolgstappen. Dit rapport presenteert de uitkomsten van het aanvullend onderzoek.

GRAS Advies

GRAS Advies voert aanvullende onderzoeken uit volgens het geldende vleermuisprotocol (2017). De heer Dr. Ir. A.S.J. van Proosdij en L.J. de Haan (MSc) zijn middels opleiding en ervaring bevoegd voor de verrichte werkzaamheden. Daarnaast is het project uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van GRAS Advies. Het kwaliteit managementsysteem van GRAS Advies is ISO NEN-EN-ISO 9001:2015 gecertificeerd.

Esbeek, provincie Noord-Brabant

1.2 Samenvatting

Vleermuizen

Tijdens de veldbezoeken is de aanwezigheid van twee zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis in de westgevel van de school vastgesteld. Op de zolder van het handenarbeidlokaal is de aanwezigheid van een zomerverblijf van de gewone grootoorvleermuis vastgesteld. Het projectgebied dient niet als essentieel foerageergebied of als essentiële vliegroute voor vleermuizen.

Steenmarter

Tijdens het veldbezoek zijn geen exemplaren of sporen van steenmarters waargenomen. De aanwezigheid van een vaste rust- en of verblijfplaats van steenmarters in het projectgebied is uit te sluiten.

Wet natuurbescherming

De voorgenomen werkzaamheden leiden tot verlies van twee zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en één zomerverblijfplaats van de gewone grootoorvleermuis. Gelet op het geringe aantal passerende en foeragerende vleermuizen in het projectgebied en de ruime aanwezigheid van alternatief, geschikt foerageergebied, is van een essentiële functie als vliegroute of foerageergebied voor vleermuizen geen sprake. Een ontheffing op de Wet natuurbescherming is voor uitvoering van de werkzaamheden vereist.

Advies

Geadviseerd wordt om voor uitvoering van de werkzaamheden een ontheffing op de Wet natuurbescherming voor de gewone dwergvleermuis en de gewone grootoorvleermuis aan te vragen bij het bevoegd gezag, in dit geval de provincie Noord-Brabant.

Zorgplicht

De aannemer behoudt te allen tijde zijn of haar zorgplicht: "De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, als mede voor hun directe leefomgeving. In praktijk betekent dit het a. voorkomen, b. beperken en c. ongedaan maken van schadelijke handelingen voor de natuur."

1.3 Uitgangspunten

Als uitgangspunt voor deze rapportage is de email van de heer K. van Esch van 21 mei 2019 met kenmerk 'Opdracht uitvoeren nader onderzoek vleermuizen en steenmarter de Wingerd Esbeek' en met verwijzing naar de offerte van 16 mei 2019 met kenmerk 'Offerte onderzoek vleermuizen en steenmarter De Wingerd Esbeek'.

1.4 Projectgebied

Het projectgebied is gelegen in Esbeek, gemeente Hilvarenbeek (Afb. 1.3.1). Het is gelegen aan de Heuvelaar 10. Het gebied grenst aan de zuidzijde aan de begraafplaats. Aan de westzijde grenst het aan de Heuvelaar en enkele woonpercelen. Aan de noordzijde ligt een wandelpad tussen Heuvelaar en Lowerik. Aan de oostzijde bevindt zich de weg Mostaard. Het projectgebied heeft een oppervlakte van 2.637 m², en bestaat uit bebouwing, bestrating en enkele bomen (Afb. 1.3.2).

De gemeente Hilvarenbeek is voornemens om de school inclusief handenarbeidlokaal en bijgebouwen geheel te slopen. De exacte planning is nog niet bekend.

Afb. 1.3.1. Ligging van het projectgebied (rood kader).

Afb. 1.3.2. Luchtfoto van het projectgebied (binnen het rode kader).

2. Werkwijze

Vleermuizen

Vleermuisonderzoek is gebonden aan vaste periodes en vereist meerdere locatieonderzoeken om het aantal en de soort(en) vleermuizen in het projectgebied vast te stellen en om inzicht te krijgen in welke functie(s) het gebied heeft (foerageergebied, vliegroute, verblijfplaats). Van een eventuele verblijfplaats kan worden vastgesteld welke functie(s) het heeft: zomer-, kraam-, paar- en/of winterverblijf. De beschikbare Kennisdocumenten Vleermuizen, waaronder bijvoorbeeld het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017) bevelen aan om gebruik te maken van het landelijke Vleermuisprotocol. Het vleermuisprotocol is in 2009 ontwikkeld door het Netwerk Groene Bureaus in overleg met de toenmalige Dienst Landelijk Gebied en Gegevensautoriteit Natuur en vastgesteld door de toenmalige Gegevensautoriteit Natuur. Het protocol wordt jaarlijks in het Vleermuisvakberaad geëvalueerd door deskundigen van het Netwerk Groene Bureaus, de Zoogdiervereniging en de Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland (RVO). Het vleermuisprotocol voorziet in de volgende locatiebezoeken:

- een voorjaarsonderzoek om een mogelijke functie als zomer- en/of kraamverblijf te onderzoeken. Dit onderzoek bestaat uit 3 bezoeken die moeten plaatsvinden tussen 15 mei en 15 juli, waarvan minimaal 1 's ochtends.
- Een najaarsonderzoek om een mogelijke functie als paar- en/of winterverblijf te onderzoeken. Dit onderzoek bestaat uit 2 bezoeken die moeten plaatsvinden tussen 15 augustus en 1 oktober.

De locatieonderzoeken naar vleermuizen zijn uitgevoerd door L.J. de Haan (MSc), Dr. Ir. A.S.J. van Proosdij en J. van Rheede, allen middels opleiding en ervaring bevoegd voor de verrichtte werkzaamheden. Er zijn in totaal 5 locatieonderzoeken uitgevoerd (Tabel 2.1).

De vleermuisinventarisaties zijn uitgevoerd met een Pettersson D240x batdetector. Dit apparaat zet de ultrasone geluiden van vleermuizen om in voor mensen hoorbare tonen. Tevens kunnen de geluiden vertraagd (time-expansion) worden opgenomen voor analyse achteraf, omdat sommige soorten moeilijk te determineren zijn in het veld. Het gebruik van een Pettersson D240x batdetector is conform de voorwaarden voor materiaalgebruik vanuit het Vleermuisprotocol 2017.

Steenmarter

Er bestaan geen algemene protocollen voor de inventarisatie van steenmarters. De aanwezigheid van steenmarters en de functie van het projectgebied wordt algemeen onderzocht door tijdens locatieonderzoeken te zoeken naar latrines, krabsporen en prooiresten. Een onderzoeker met kennis en ervaring van de steenmarter bepaalt aan de hand van de locatieonderzoeken wat de functie van het projectgebied is en de aantallen steenmarters die hiervan gebruik maken. Er is één locatieonderzoek uitgevoerd (Tabel 2.1).

Tabel 2.1. Overzicht locatieonderzoeken.

Datum	Controleur	Soortgroep	Tijdstip	Weersomstandigheden
22-05-2019	L.J. de Haan & J. van Rheede	Vleermuizen	21:30-23:30	18 °C, droog, bewolkt, wind ZZO, 2 Bft
27-06-2019	A.S.J. van Proosdij	Vleermuizen	21.45-24.00	17 °C, droog, onbewolkt, wind NNO, 2 Bft
11-07-2019	L.J. de Haan	Vleermuizen	03:30-05:30	16 °C, droog, bewolkt, wind ZO, 1 Bft
03-09-2019	L.J. de Haan	Vleermuizen	21:30-23:30	15 °C, droog, onbewolkt, wind N, 2 Bft
17-09-2019	L.J. de Haan	Steenmarter	15:00-16:00	Nvt.
24-09-2019	L.J. de Haan	Vleermuizen	21:00-23:00	16 °C, droog, bewolkt, wind NNO, 2 Bft

3. Resultaten

3.1 Vleermuizen

3.1.1 Verblijfplaatsen

Tijdens de veldbezoeken is de aanwezigheid van twee zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. Hierbij zijn in totaal 3 invliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen, die via open stootvoegen aan de westgevel van het hoofdgebouw toegang tot de spouwmuur vinden (Afb. 3.1.1). Tijdens een zolderinspectie van het handenarbeidlokaal is de aanwezigheid van een zomerverblijfplaats in de zolder van het lokaal vastgesteld. Hierbij is één individu van de gewone grootoorvleermuis waargenomen (Afb. 3.1.2).

Afb. 3.1.1 Open stootvoegen (rood omcirkeld) die gebruikt worden als toegang tot de spouw door gewone dwergvleermuizen. Het betreft hier twee zomerverblijfplaatsen.

Afb. 3.1.2. Het handenarbeidlokaal (geel) binnen het projectgebied (rood kader) wordt gebruikt als zomerverblijfplaats door één exemplaar van de gewone grootoorvleermuis (foto rechts).

3.1.2 Vliegroutes

Incidenteel vliegen gewone dwergvleermuizen en laatvliegers over het projectgebied. Hierbij wordt het gebied in verschillende richtingen overgevlogen en in enkele gevallen wordt gevlogen langs de bomen aan de westzijde van het terrein en de bomen op de aangrenzende begraafplaats. Telkens betrof het individuele exemplaren. Gelet op het geringe aantal passerende vleermuizen en het ontbreken van een duidelijke voorkeur voor een bepaalde route, is van vaste, essentiële vliegroutes boven het projectgebied geen sprake.

3.1.3 Foerageergebied

Onder en rondom de bomen aan de zuidzijde van de school, grenzend aan de begraafplaats, wordt beperkt gevoerageerd door gewone dwergvleermuizen en een enkele laatvlieger. Boven de nabijgelegen begraafplaats wordt door meer dieren en langduriger gevoerageerd. Langs de noordwestzijde van de school wordt incidenteel door een gewone dwergvleermuis gevoerageerd. Gelet op het geringe aantal vleermuizen dat in het projectgebied foerageert en de telkens korte duur van foerageren en de ruime beschikbaarheid van alternatief geschikt foerageergebied in de omgeving van het projectgebied, is van een functie als essentieel foerageergebied geen sprake.

3.2 Steenmarter

Er zijn bij het veldbezoek geen exemplaren of sporen van steenmarters waargenomen. De aanwezigheid van een vaste rust- en of verblijfplaats van de steenmarter in het projectgebied is uit te sluiten.

4. Conclusies en advies

Vleermuizen

Tijdens de veldbezoeken is de aanwezigheid van twee zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis in de westgevel van de school vastgesteld. Op de zolder van het handenarbeidlokaal is de aanwezigheid van een zomerverblijf van de gewone grootoorvleermuis vastgesteld. Het projectgebied dient niet als essentieel foerageergebied of als essentiële vliegroute voor vleermuizen.

Steenmarter

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van steenmarters waargenomen. De aanwezigheid van een vaste rust- en of verblijfplaats van steenmarters in het projectgebied is uit te sluiten.

Wet natuurbescherming

De voorgenomen werkzaamheden leiden tot verlies van twee zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en één zomerverblijfplaats van de gewone grootoorvleermuis. Gelet op het geringe aantal passerende en foeragerende vleermuizen in het projectgebied en de ruime aanwezigheid van alternatief, geschikt foerageergebied, is van een essentiële functie als vliegroute of foerageergebied voor vleermuizen geen sprake. Een ontheffing op de Wet natuurbescherming is voor uitvoering van de werkzaamheden vereist.

Advies

Geadviseerd wordt om voor uitvoering van de werkzaamheden een ontheffing op de Wet natuurbescherming voor de gewone dwergvleermuis aan te vragen bij het bevoegd gezag, in dit geval de provincie Noord-Brabant.

Zorgplicht

De aannemer behoudt te allen tijde zijn of haar zorgplicht: "De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, als mede voor hun directe leefomgeving. In praktijk betekent dit het a. voorkomen, b. beperken en c. ongedaan maken van schadelijke handelingen voor de natuur."

5. Bronnen

Literatuur

- L.J. de Haan, Rapportage quickscan De Wingerd Esbeek, GRAS Advies, 2019
- Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, BIJ12, 2017
- Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis, BIJ12, 2017
- Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis, RVO, 2014
- Vleermuisprotocol, 2017, Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus 2017

Internet

- **Alterra**

Onderzoeksinstituut

Alterra draagt door deskundig en onafhankelijk onderzoek bij aan het realiseren van een kwalitatief hoogwaardige en duurzame groene leefomgeving.

Geraadpleegd op 3 oktober 2019

<http://www.synbiosys.alterra.nl>

- **Kadviewer**

Kadviewer is een online kaartendienst waarmee geografische locaties opgezocht kunnen worden.

Geraadpleegd op 3 oktober 2019

<http://kadviewer.map5.nl>

- **Overheid**

Provinciale verordening m.b.t. de Wet natuurbescherming en vrijgestelde soorten.

Geraadpleegd op 3 oktober 2019

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/>

- **Telmee**

Database van voorkomen van flora- en fauna in Nederland.

Geraadpleegd op 3 oktober 2019

<https://www.telmee.nl>

- **Vleermuisnet**

Kenniswebsite van de Vleermuiswerkgroep Nederland.

Geraadpleegd op 3 oktober 2019

www.vleermuis.net

6. Woordenlijst

Geldigheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag hanteert de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: *“Onderzoeksgegevens hebben een beperkte geldigheidstermijn. Voor vogels en soorten genoemd op Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn hanteren we daarom een geldigheidstermijn van maximaal 3 jaar. Voor soorten genoemd op de bijlage bij de wet natuurbescherming is deze periode 5 jaar.”*

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in de aanleiding van het onderzoek. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Zorgplicht

“De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, als mede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”.

In de praktijk betekent dit:

1. *Voorkomen* dat er schade wordt toegebracht aan flora en fauna
2. *Beperken* dat er schade wordt toegebracht aan flora en fauna
3. *Ongedaan maken* van toegebrachte schade

Een voorbeeld van invulling geven aan de zorgplicht:

- Bij het kappen van bomen controleren op mogelijke broedgevallen buiten het broedseizoen om.

Passende gedragscode

Een gedragscode is een ontheffing voor de beschreven maatregelen in bepaalde werken. De gedragscode geeft invulling aan de zorgplicht en het zorgvuldig handelen. Er zijn diverse gedragscodes, afhankelijk van het type werk: besteding beheer en onderhoud of ruimtelijke ingrepen.

Gedragscode worden goedgekeurd door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, en hebben een geldigheidsduur van 5 jaar. Vervolgens dienen deze opnieuw goedgekeurd te worden.

***De Gedragscode dient nog te worden herschreven / aangepast t.o.v. de Wet natuurbescherming 2017*

Bijlage 1 Luchtfoto inclusief projectgrenzen

Projectgebied met grenzen (rode lijnen).

Bijlage 2 Wet natuurbescherming

De oude natuurwetgeving met 'de Natuurbeschermingswet 1998' en 'de Flora- en Faunawet' is per januari 2017 veranderd in de Wet natuurbescherming. Hieronder wordt de inhoud van de Wet natuurbescherming toegelicht.

Natura 2000

De bescherming van de ca. 164 Natura 2000-gebieden in Nederland blijft behouden in de Wet natuurbescherming. In Natura 2000-gebieden zijn de Europese richtlijnen van kracht. De Europese Unie (EU) heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote waarde is. Om deze natuur te behouden, heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000. Natura 2000 is de overkoepelende naam voor gebieden die worden beschermd vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn. Nederland telt ruim 160 Natura 2000-gebieden, welke onderdeel uitmaken van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie.

Aanwijzingsprocedure

Natura 2000-gebieden worden formeel aangewezen. Per gebied is er een aanwijzingsdocument gemaakt door het ministerie met daarin:

- Instandhoudingsdoelen; welke doelsoorten en habitats gaat het, en wat is de doelstelling ten aanzien van die soorten en/of habitats;
- Begrenzing; welk areaal is beschermd.

Beheerplannen

Voor ieder gebied moet binnen drie jaar een beheerplan worden vastgesteld. In het beheerplan staat welke natuurwaarden er zijn of deze moeten worden beschermd en/of ontwikkeld. Er staat ook in hoe het gerealiseerd moet worden. Verder wordt er in aangegeven welke externe factoren de instandhoudingsdoelen mogelijk negatief kunnen beïnvloeden. Deze beheerplannen worden vastgesteld door het Rijk of door de Provincie.

Vergunning

Voor de uitvoering van werkzaamheden welke mogelijk schade toebrengen aan een door Natuurbeschermingswet beschermd gebied, geldt dat deze acties in principe verboden zijn. Indien een groter maatschappelijk belang aanwezig is, dient er een vergunningsprocedure te worden doorlopen. Hierbij geldt de volgende regel: *'activiteiten mogen in principe alleen worden uitgevoerd wanneer er geen significante schade aan beschermde natuurwaarde ontstaat'*.

Beschermde Natuurmonumenten

Voorheen waren naast Natura 2000-gebieden ook Beschermde Natuurmonumenten beschermd conform de gebiedsbescherming. De bescherming van Beschermde Natuurmonumenten is vervallen. Provincies kunnen wel besluiten om deze gebieden alsnog te beschermen via het provinciale beleid. De provincie voegt de gebieden toe aan het Natuurnetwerk Nederland of wijst ze aan als bijzonder provinciaal natuurgebied of -landschap.

Natuurnetwerk Nederland

Aanvullend op de natuurwetgeving is er natuurbeleid. Natuurbeleid is een zachter kader dan de natuurwetgeving, maar is eveneens van belang voor ruimtelijke plannen. Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden (voorheen Ecologische Hoofdstructuur). Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Via de Nota Ruimte is het toetsingskader voor het Natuurnetwerk Nederland geregeld.

In Natuurnetwerk Nederland liggen de volgende natuurgebieden:

- Bestaande natuurgebieden (waaronder de 20 Nationale Parken)
- Gebieden waar nieuwe natuur wordt aangelegd
- Landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer
- Ca. 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, het Nederlandse deel van de Noordzee en de Waddenzee
- Alle Natura 2000-gebieden

Houtopstanden

De Wet natuurbescherming spreekt over een houtopstand indien sprake is van een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die:

- a. een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of
- b. bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen

De Wet natuurbescherming heeft geen betrekking op:

- a. houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- b. houtopstanden op erven of in tuinen;
- c. fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- d. naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- e. kweekgoed;
- f. uit populieren of wilgen bestaande:
 - 1°. wegbepantingen;
 - 2°. bepantingen langs waterwegen, en
 - 3°. eenrijige bepantingen langs landbouwgronden;
- g. het dunnen van een houtopstand;
- h. uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande bepantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - 1°. ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - 2°. bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per bepantingseenheid, zijnde een aaneengesloten bepanting die niet wordt doorsneden door onbepante stroken breder dan twee meter, en
 - 3°. zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten (Artikel 4.2).

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming benoemt niet welke concrete activiteiten wel of niet zijn toegestaan. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Er is een stappenplan opgesteld door Ministerie van Economische Zaken (Bijlage 4). Met dit stappenplan kan worden bepaald of een ontheffing nodig is of dat er gebruik kan worden gemaakt van een vrijstelling.

Bevoegdheid

De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen ligt bij de provincies. Enkel bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk het bevoegd gezag.

Beschermingsregime

De Wet Natuurbescherming kent de onderstaande beschermingsregimes. Elk van deze beschermingsregime kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor een vrijstelling of ontheffing van de verboden.

- Soorten van de Vogelrichtlijn
- Soorten van de Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn
- Andere soorten (bescherming vanuit nationaal oogpunt)

Om te mogen afwijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan de volgende criteria zijn voldaan.

- Er mag worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is
- Tegenover de afwijking van het verbod moet een in de wet genoemd belang staan (bijv. volksgezondheid of openbare veiligheid)
- De ingreep mag geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van een soort

De verbodsbepalingen voor Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten zijn gericht op bescherming van de individuen van de soorten. De verbodsbepalingen mogen enkel overtreden worden met een ontheffing (het 'nee, tenzij-principe'). Bij het besluit of een afwijking van het verbod kan worden toegestaan, wordt niet gekeken naar de gevolgen van deze afwijking voor het individuele plant of dier, maar naar de gevolgen voor de instandhouding van de betrokken soort.

Zorgplicht

Iedereen dient voldoende rekening te houden met in het wild levende dieren en planten en de directe leefomgeving. "De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd".

Vrijstelling regelgeving

In veel gevallen is er geen ontheffing nodig, maar kan er gebruik worden gemaakt van een vrijstelling. Een vrijstelling is een uitzondering op een wettelijk verbod. Er zijn diverse vrijstellingen van de verboden voor beschermde soorten mogelijk. Bekende voorbeelden van vrijstellingen zijn onder meer het toepassen van de gedragscode of wanneer de werkzaamheden plaatsvinden in het kader van een Programmatische Aanpak of een Provinciale verordening.

Verbodsbepalingen

De verbodsbepalingen betreffende **beschermde soorten Vogelrichtlijn, artikel 3.1**

- lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

De verbodsbepalingen betreffende **beschermde soorten Habitatrichtlijn, artikel 3.2**

- Lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

De verbodsbepalingen **betreffende andere soorten, artikel 3.3**

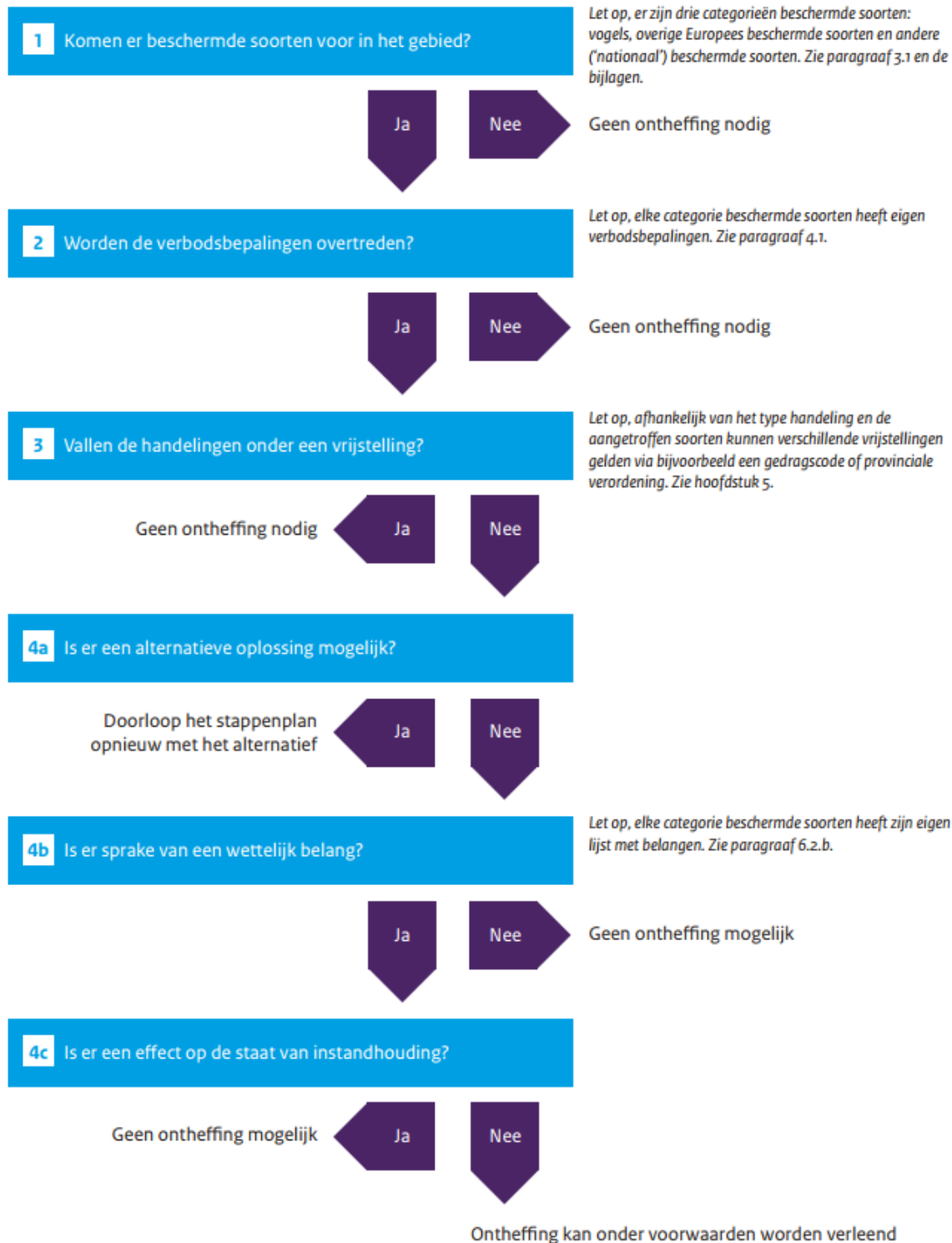
- lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - onderdeel a. In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - onderdeel b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Gedragscodes

In de Wet natuurbescherming is de mogelijkheid opgenomen om een vrijstelling te verkrijgen indien wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode (art 3.31). In de mogelijkheid die de wet biedt, wordt ook aangegeven dat er met betrekking tot de Europees beschermde soorten een gedragscode kan worden goedgekeurd voor ruimtelijke ontwikkelingen (naast beheer en onderhoud, waarvoor in de Flora- en Faunawet reeds een vrijstelling gold als werd gewerkt conform een goedgekeurde gedragscode). Hoewel de mogelijkheid wel wordt geboden, zijn er bij het opstellen van het stappenplan nog géén gedragscodes goedgekeurd voor de nieuwe beschermde soorten of voor de Europees beschermde soorten voor ruimtelijke ontwikkelingen. Hier dient rekening mee te worden gehouden bij de bepaling of een gedragscode van toepassing is voor de type ingreep en de voorkomende beschermde soorten.

Bijlage 3 Stappenplan Ministerie van Economische Zaken

Bijlage 4 Plattegrond met waarnemingen

Projectgebied (rood kader) met cumulatieve waarnemingen tijdens de veldbezoeken van foeragerende en passerende gewone dwergvleermuizen (blauwe cirkels) en laatvliegers (gele cirkels), alsmede twee zomerverblijven van de gewone dwergvleermuis (oranje sterren) en één zomerverblijf van de gewone grootoorvleermuis (rode ster).